

Skovdyrkeren

Nr. 111 - august 2026

Gennemtænkt skovning
løftede værdien af Johns skov

Indhold

En midtjysk kornmark er blevet til ny fredskov. Projektet beskytter boringen ved det lokale vandværk og forbedrer biodiversiteten. Virksomheden Dansand betaler etableringen – og lodsejeren får ny skov på sin jord. **Side 10**

Leder	2
Kort nyt	3
Skovning har løftet værdien.....	4
Overskuddet falder i skovene	8
Gratis skov sikrer drikkevand.....	10
Ny kategori for naturejendomme.....	13
Allemandsret møder hård kritik	14
Savværk vil have certificeret træ.....	16
Svenske skovejere får mere frihed ..	18
Stor fælleskontrakt på flis.....	20

Forsidebilledet:

John Mølgaard Toft har fået gennemført et større skovningsprojekt på sin ejendom ved Kragelund vest for Silkeborg. Indgrebet har givet lys, udsigt og herlighed. Foto: Jens Mathiasen

250.000 hektar ny skov kræver ro om reglerne

Af Henrik Fredslund-Petursson, administrerende direktør

Danmark skal have 250.000 hektar ny skov frem mod 2045. Det mål i den grønne trepart hviler på, at landmænd og private lodsejere planter størstedelen af de nye skove.

De planter frivilligt. Og de gør det i tillid til, at de nuværende regler om blandt andet adgangsforhold i skovene står ved magt.

Derfor er det bekymrende, at regeringen skaber usikkerhed ved at nedsætte en kommission om allemandsret. Her vil man blandt andet undersøge muligheden for fri overnatning i skovene, som man kender det fra Sverige.

Det skaber modvilje og frustration hos dem, der skal rejse nye skove.

En af dem er Jens Hovalt Bertelsen, Brønderslev, som rejser skov til foråret 2027. Han har et godt forhold til sine naboer i dag, men hvis allemandsretten indføres, vil han så vidt muligt lukke sin kommende skov af.

På Skovdyrkerens redaktion kender vi til lodsejere, der har sat skovrejsningsprojekter på pause på grund af usikkerheden – og Dansk Skovforening har oplevet det første projekt, som nu er trukket helt tilbage.

Det bør politikerne tage meget alvorligt. For usikkerheden risikerer at ødelægge fundamentet for privates lyst til at rejse skov.

Faktisk er det værd at spørge, om der reelt er et problem?

I dag er der vide adgangsmuligheder til private skove, og ejerne stiller allerede en stor rekreativ ressource til rådighed for samfundet.

Danskerne er allerede flittige gæster i skovene med 90 millioner skovbesøg om året. En undersøgelse viser, at 85 procent er tilfredse eller meget tilfredse med de nuværende muligheder for at komme ud i naturen.

Skovdyrkerne opfordrer politikerne til at holde fast i de nuværende adgangsregler og skabe ro om de overordnede rammer for de nye skove.

Derfor er det bekymrende, at regeringen skaber usikkerhed ved at nedsætte en kommission om allemandsret.

Udgiver: De Danske Skovdyrkerforeninger
Parallelvej 9A, 8680 Ry

www.skovdyrkerne.dk

Ansvarshavende redaktør: Henrik Fredslund-Petursson
Redaktør: Jens Mathiasen / jma@skovdyrkerne.dk

Layout: Landbrugsmedierne
Tryk: PE Offset A/S – ISSN 2445-785X

Nye regler for regulering af ulv

Ulve, der trænger ind bag ulvesikre hegn, skal fremover kunne reguleres. Det er et af hovedpunkterne i et nyt udkast til vildtskadebekendtgørelsen, som Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø sendte i høring tidligere på sommeren. Det oplyser Dansk Skovforening.

Bekendtgørelsen fastlægger reglerne for regulering af vildt, der forvolder skader, og revideringen bygger på en indstilling fra Vildtforvaltningsrådet fra januar.

Udkastet viderefører samtidig de gældende muligheder for at regulere ræv uden forudgående tilladelse op til 25 meter fra hegninger.

Hos Dansk Skovforening hilser man ulvebestemmelsen velkommen.

– Det er rimeligt, at det fremover bliver muligt at regulere ulve, så snart de er trængt ind gennem et ulvesikkert hegn. Det giver husdyrholdere en mulighed for at beskytte deres dyr i de situationer, hvor forebyggende afværgeforanstaltninger ikke er tilstrækkelige, udtaler Frederik Falk-Sørensen, politisk konsulent i Dansk Skovforening.

Klimaskovfonden giver grønt lys til 44 nye skove

44 jordejere over hele landet har fået tilsagn om støtte fra Klimaskovfonden. Det oplyser fonden efter sommerens afsluttede ansøgningsrunde.

Skovene kommer samlet til at dække 388 hektar og bliver varierede med både løvtræer, nåletræer og skovbryn. Ti procent af arealet udlægges som urørt skov.

– Skovrejsningen er stadig godt i gang, og interessen for at plante skov er fortsat stor. Med de 44 nye skove får vi både mere natur, optag af drivhusgasser og bedre beskyttelse af vores drikkevand, udtaler Poul Erik Lauridsen, direktør for Klimaskovfonden.

Skovene fordeler sig over Sjælland, Fyn og store dele af Jylland.

Størstedelen af tilsagnene er givet til virksomheder og private jordejere, men også seks kirker og fire kommuner har fået støtte.

Dronen placerer sig over trækronen og sænker fældeværktøjet ned. Træet afgrenes, fældes og løftes ud af skoven fra luften. Foto: AirForestry

Svensk drone fælder træer fra luften

Kan udtynding i skoven klares fra luften? Ja, hvis det står til den svenske virksomhed AirForestry, der har udviklet en drone, som fælder træerne oppefra. Det skriver Træ.dk.

Dronen flyver hen over skoven, placerer sig over det træ, der skal fjernes, og sænker et fældeværktøj ned i kronen. Værktøjet afgrener træet, fælder det tæt ved jorden og løfter stammen ud af skoven.

Metoden skåner dermed skovbunden – og kan ifølge virksomheden især få betydning i skove, hvor terrænet gør det svært eller belastende at arbejde med traditionelle maskiner.

Dronen er 6,2 meter i diameter, bygget i kulfiber og eldrevet, og fældeværktøjet vejer omkring 60 kilo. På sigt er systemet tænkt som en flåde af droner, der arbejder autonomt og overvåges fra én kontrolstation på jorden.

Teknologien er fortsat under udvikling. I maj 2026 gik AirForestry i gang med et pilotprojekt sammen med blandt andre de svenske skovgiganter Stora Enso og Sveaskog, der skal teste og evaluere dronetudtyndingen i praktisk skovdrift.

Nyt værktøj samler skovdata fra hele Europa

Hvor meget skov har Østrig sammenlignet med Danmark? Og hvor stor er tilvæksten og hugsten i de enkelte lande?

Det kan skovinteresserede nu selv undersøge i et nyt, gratis onlineværktøj, European Forest Statistics, der samler europæiske skovdata i kort, tabeller og grafer. Det skriver Træ.dk.

Værktøjet er udviklet af den finske landbrugs- og skovejersorganisation MTK og bygger hovedsageligt på rapporten State of Europe's Forests 2025, som samler indberetninger fra mere end 40 europæiske lande.

Brugerne kan sammenligne lande direkte på et interaktivt kort og dykke ned i blandt andet skovareal, tilvækst, hugst, træarter, ejerforhold, beskyttede skove, kulstoflagre og skader fra storme, brande og skadedyr.

– I takt med at forventningerne til skovene vokser verden over, opstår der også et stigende behov for en fælles forståelse af, hvad der sker i skovene, udtaler Marko Mäki-Hakola, skovbrugsdirektør hos MTK, til mediet Forest News.

Værktøjet findes på forest.fi.

Gennemtænkt skovning løfter værdien af midtjysk ejendom

Skovejer John Mølgaard Toft glæder sig over effekten af et skovningsprojekt på sin ejendom ved Silkeborg. Projektet har givet lys, luft og udsigt. Vurderingen er, at det samtidig har løftet ejendommens værdi.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Fra en mørkegrøn mur af nåletræer til lys, luft og langt bedre udsigt.

Nogenlunde sådan beskriver John Mølgaard Toft effekten af det skovningsprojekt, som Skovdyrkerne har gennemført på hans ejendom i Kragelund vest for Silkeborg.

Her er det flotte kuperede istidslandskab nu blevet langt mere synligt. Landskabet er bakket med tydelige slugter og varieret, lysåben bevoksning.

Fra kanten af sin have peger han nogle hundrede meter ud i terrænet.

– Før skovningen kunne vi slet ikke se noget af landskabet her fra haven. Det var bare en mørk mur af gamle graner. Nu har vi fået langt bedre udsigt og lys

og luft. Vi kan opleve landskabet og se, hvordan det bugter sig. Der er samtidig små tætte granbevoksninger, hvor fugle, vildt og smådyr kan skjule sig og få læ. Det var præcis det, jeg gerne ville opnå, siger John Mølgaard Toft med begejstring i stemmen,

Han tilføjer, at han har fået noget lækkert at se på, og at det samtidig er godt for natur og dyreliv.

Projektet er gennemført sammen med Søren Børsting, skovfoged i Skovdyrkerne Midt.

– Jeg gjorde det klart for Søren, at jeg ikke var interesseret i en skovning i traditionel forstand. Vi skulle i stedet have fokus på at løfte natur, herlighed og de bløde værdier herude med gennemtænkte indgreb. Søren kom med mange gode

ideer. Jeg synes, vi er nået rigtig godt i mål, siger han.

Drømmen blev mulig i Midtjylland

John Mølgaard Toft har ejet ejendommen siden 2001, da han købte den sammen med sin kone Bente.

Det var samme år, som han rykkede fra København til Silkeborg i en stilling som politikommissær.

Ejendommen i Kragelund var dog ikke officielt til salg.

– Men en af mine kollegaer på politistationen kendte stedet, og han vidste, at ejerne gik med salgstanker, lyder det.

Parret købte ejendommen, der dengang var på 17 hektar. Senere købte de yderligere 13 hektar skov og hede til, så ejendommen i dag er på omkring 30 hek- →

Fra stuehuset og haven er der kig over de åbne græsarealer og de nu åbnede arealer, hvor der er gennemført skovningsindgreb.

Tæt gran er taget ud, så der kommer mere lys i den kuperede skov.

John Mølgaard toft på højen,
hvor der er blevet skovet
og lysnet op.

tar. De tilkøbte 13 hektar havde oprindeligt hørt til ejendommen, som dermed blev samlet.

Fem hektar er vedvarende græs, resten skov og hede.

– Med den størrelse skov handler det jo ikke om at maksimere produktionen af råtræ. Det er vores ejendom slet ikke stor nok til. Det er heller ikke vores mål, siger John Mølgaard Toft.

Han taler i stedet om steder. Om barker, man skal kunne komme op på. Om slugter, der skal opleves.

– Vores ejendom har mange andre værdier – og de er først kommet ordentligt til deres ret efter skovningsprojektet, siger han.

Indgrebet har løftet ejendomsværdien

Faktisk kan de nyfundne bløde værdier være penge værd. John Mølgaard Tofts bror er pensioneret ejendomsmægler og har mange års erfaring fra mæglerkæden EDC.

– Min bror kiggede på det hele herude. Han vurderede, at hvis vi ville sælge ejendommen, så er et indgreb som det her med til at forøge ejendomsværdien ret markant. Det gør ejendommen mere attraktiv for flere købere, siger John Mølgaard Toft.

– Ejendommen værdisættes i høj grad efter oplevelsen herude. Købere vil vurdere ejendommens herlighedsværdi – præcis som vi selv gør. Hvor meget stående vedmasse der er, har omvendt

ingen særlig betydning i værdisættningen, fortsætter han.

Parret har ingen planer om at sælge. Men vurderingen betyder noget alligevel.

– Det er da dejligt, hvis indgrebet forskønner ejendommen og måske også gør den mere værd på længere sigt, siger han.

På toppen af højen

Længere inde i skoven får man for alvor syn for sagen.

John Mølgaard Toft viser vej ad et stigende skovspor, der følger skellet op gennem terrænet. Bevoksningen er åben, og lyset falder ind mellem spredte solitære træer.

På toppen af en høj standser han op →

Nye nåletræsplanter er sat i jorden. De fleste er behandlet med produktet woodcoat, som forhindrer angreb fra snudebiller.

Tømmer og flis er en vigtig del af økonomien i projektet og har været med til at betale for skovplejen.

→ og kigger ud over terrænet.

Herfra åbner ejendommen sig. Marker, skovkanter og slugter kan nu ses fra den nyfundne høj.

– Det er det mest fantastiske sted i hele skoven. Og det er så fedt, at vi nu har fået det frem i lyset, siger han.

Før stod træerne tæt. Familien brugte sjældent den del af skoven – og selv på jagt var det for besværligt at komme derop.

– Vi kendte knap nok til højen før. Men udsigten har jo været her hele tiden. Den var bare gemt bag en tæt mur af græner og væltede træer. Nu nyder vi det her spot helt utroligt meget, siger John Mølgaard Toft.

I andre nålebevoksninger i skoven er der lavet skovbrugsfaglige indgreb med tyndinger, og der er lagt spor ind i bevoksningerne.

I en af bevoksningerne er der taget omkring 1.200 træer ud. Nu vil John Mølgaard Toft plante bøg og andre arter

ind mellem det, der står tilbage.

– Så bliver der skabt lysninger. Det bliver mere varieret, og det lever mere op til vores mål med ejendommen, siger han.

Faktisk har skovbunden allerede kvitteret for det ekstra lys. Flere steder pibler det nu frem med blomster og urter.

– Det er en fornøjelse at se. Der kommer masser af urter og vilde blomster. Der er også kommet blåbær, sortbær og tyttebær frem i skovbunden nu, hvor der er kommet mere lys. Det er jo sådan det oprindeligt har set ud siger John Mølgaard Toft begejstret.

Regnestykket rammer nul

Økonomien har været en vigtig del af projektet. Der er skovet, kørt træ ud, knust materiale, boret plantehuller og plantet nye træer.

John Mølgaard Toft oplyser, at der er sat godt 4.300 nye planter i jorden.

– Jeg fik helt dårlig mave på et tidspunkt, da jeg så de store maskiner køre

herude. Der var både knuser, skovningsmaskine og udkører i gang på samme tid. Og det var lige i den periode, hvor dieselspriserne var allerhøjest, siger John Mølgaard Toft.

Men der kom også meget råtræ ud af projektet – og det har trukket kraftigt den anden vej.

– Fagfolkene blev positivt overraskede over, hvor meget tømmer vi kunne aflægge herude. Tømmeret alene giver omkring 180.000 kroner, og dertil kommer afregningen for flisen, som ikke er gjort op endnu, siger han.

– Det har aldrig været målet at få penge ud af projektet. Og selve skovningsprojektet rammer nok nogenlunde nul. Vurderingen er altså, at vi har fået lavet alle forbedringerne uden egenbetaling. Det er jeg meget godt tilfreds med, siger han.

Ejendommen skal passes

Turen gennem skoven ender, hvor den

Når lyset kommer ned til skovbunden, får lyng, blåbær og andre urter bedre vilkår mellem de tilbageværende træer.

begyndte – ved stuehuset.

John Mølgaard Toft byder indenfor og finder to kolde sodavand frem fra køkkenet.

Han sætter dem på bordet.

– Sådan et par stykker har vi vist brug for efter turen igennem skoven, konkluderer han.

Huset er blevet mere stille med årene.

Sønnen Bjarke, årgang 1995, arbejder med IT. Han har bygget hus i Funder og har selv fået børn.

Datteren Lærke er fra 1999. Hun bor i København og er netop startet i sit første job efter sin universitetsuddannelse.

Ingen af dem står klar til at overtage ejendommen – i hvert fald ikke lige i morgen.

– Men måske ændrer det sig med tiden. De sætter begge pris på skoven og naturen, men er nok ikke klar til at bo ude i den igen lige nu, siger John Mølgaard Toft.

Om ejendommen

- Ligger ved Kragelund, vest for Silkeborg
- Ejers af John Mølgaard Toft, 65 år, pensioneret politikommissær, og hustruen Bente
- Ejendommen blev købt i 2001. Dengang 17 hektar. Senere tilkøbt 13 hektar skov
- Arealet i dag er på cirka 30 hektar. Fem hektar vedvarende græs, resten skov og hede
- Der er overvejende ældre rødgran, blandet med lysåbne arealer samt mindre bevoksninger med løvtræ. Terrænet er bakket, og jorden er sandet. Der er netop gennemført et større skovningsprojekt for at skabe mere lys og bedre udsigt.
- Driftsformålet er primært herlighed og jagt. Produktion af råtræ har lav prioritet.

Selv har han rundet 65 år og har lagt politiet bag sig. Det blev til 43 år i tjenesten heraf de 30 år som leder, hvor vagter, arbejdstelefoner og et til tider stort ansvar og arbejdspress har været dagligdag.

– Men jeg kan helt ærligt sige, at jeg ikke savner arbejdet. Nu vil jeg bruge tid i skoven, som jeg jo har lige uden for døren. Jeg vil bruge min tid på ture, venner, børn og børnebørn. Og så vil jeg glæde mig over at følge udviklingen og de nyplantede bevoksninger. Jeg er også ved at etablere små nye bevoksninger – blandt andet en lille nøddelund, lyder det.

Han og Bente har tænkt sig at blive boende, så længe de kan passe det hele.

– Når vi ikke kan det mere, så skal vi ikke være her længere. Det er vi enige om, Bente og jeg. Det skal se ordentlig ud så længe, vi har vagten her på ejendommen, fastslår John Mølgaard Toft.

De private skove leverer et stærkt økonomisk resultat, men overskuddet falder i 2024 efter rekordårene 2022 og 2023.

Overskuddet falder i de private skove

De private skove leverer fortsat et stærkt økonomisk resultat, men 2024 viser en mindre tilbagegang efter to rekordår.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Overskuddet i de private skove falder i 2024.

Det fremgår af publikationen Private Skoves Økonomi 2024, som Dansk Skovforening udgiver på baggrund af regnskabstal fra private skovejendomme.

Ifølge publikationen ender det samlede overskud på 2.305 kroner pr. hektar i 2024. Året før lå resultatet på 2.462 kroner pr. hektar.

Dermed er der tale om et fald på 157 kroner pr. hektar. Det svarer til seks procent.

De private skoves økonomi oplever

i 2024 en mindre tilbagegang efter rekordårene 2022 og 2023, men fastholder samlet set et historisk højt niveau

set over de seneste tyve år, fremgår det af publikationen.

Tallene viser altså ikke et dårligt år

Hovedtal fra Private Skoves Økonomi 2024

Nøgletal	Enhed	2023	2024	Ændring
Hugst	m³/ha	7,8	7,6	-0,2
DB II, træproduktion	kr./ha	2.463	2.388	-75
DB II, juletræer og pyntegrønt	kr./ha	31	69	38
Generalomkostninger i alt	kr./ha	-1.291	-1.301	-10
Resultat traditionel skovdrift	kr./ha	1.203	1.156	-47
Bivirksomhed (jagtudlejning m.m.)	kr./ha	1.379	1.214	-165
Overskud i alt	kr./ha	2.462	2.305	-157

Datagrundlag 2024: 58 skovejendomme har indberettet data for 32.942 ha.

Kilde: Private Skoves Økonomi 2024, Dansk Skovforening.

for de private skove. De viser snarere, at økonomien falder lidt tilbage efter en usædvanligt stærk periode.

Også den traditionelle skovdrift går en smule tilbage. Resultatet for traditionel skovdrift lander på 1.156 kroner pr. hektar i 2024 mod 1.203 kroner pr. hektar året før.

Resultatet er opgjort før betaling af renter og aflønning af ejer.

Træproduktionen holder niveauet oppe

Træproduktionen er fortsat en væsentlig forklaring på det stærke resultat.

Ifølge tallene ligger DB I for træproduktion på 2.978 kroner pr. hektar i 2024. Det er stort set på niveau med 2023, hvor tallet var 2.992 kroner pr. hektar.

Det sker, selv om hugsten falder fra 7,8 til 7,6 kubikmeter pr. hektar, og selv om afsætningen af råtræ falder fra 4.463 til 4.405 kroner pr. hektar.

Publikationen peger selv på, at det høje dækningsbidrag sammenholdt med den lavere hugst vidner om fortsat høje træpriser.

Når udgifter til nykultur og pleje regnes med, falder DB II for træproduktionen dog fra 2.463 til 2.388 kroner pr. hektar.

Det viser, at træproduktionen fortsat er stærk, men også at omkostningerne trækker resultatet ned.

Omkostningerne stiger

En central forklaring på faldet i 2024 er stigende omkostninger.

Det fremgår af tallene, at generalomkostningerne samlet stiger fra 1.291 til 1.301 kroner pr. hektar.

Den største procentvise stigning ligger på vej og vand. Her stiger udgifterne fra 237 til 305 kroner pr. hektar. Det svarer til en stigning på 29 procent.

Administration stiger også. Her går udgiften fra 491 til 520 kroner pr. hektar.

Samtidig stiger udgifterne til nykultur fra 313 til 352 kroner pr. hektar, mens

Træproduktionen er en vigtig del af økonomien i de private skove.

Statistikken viser, at økonomien i de private skove fortsat ligger på et højt niveau.

kultur- og bevoksningspleje stiger fra 216 til 238 kroner pr. hektar.

Tallene viser dermed, at skovdriften i 2024 ikke kun er påvirket af indtægterne fra træ. Udgifter til anlæg, pleje, veje, vand og administration fylder også tydeligt i regnskabet.

Bivirksomhed fylder stadig meget

Bivirksomhed er fortsat en stor del af økonomien i de private skove.

Ifølge publikationen giver bivirksomhed et overskud på 1.214 kroner pr. hektar i 2024. Det er et fald fra 1.379 kroner pr. hektar i 2023.

Alligevel udgør bivirksomhed fortsat en væsentlig del af det samlede resultat. Ifølge rapporten svarer bivirksomhed til 50,2 procent af det samlede resultat eksklusive afskrivninger.

Bivirksomhed dækker blandt andet indtægter uden for den traditionelle skovdrift. Tallene viser også, at indtægten fra bivirksomhed er størst på de større skovejendomme.

For skove over 500 hektar ligger bivirksomhedsindtægten på 1.287 kroner pr. hektar. For skove mellem 250 og 500 hektar er tallet 1.104 kroner pr. hektar, mens skove under 250 hektar ligger på 645 kroner pr. hektar.

Statistikken skal læses med forbehold

Private Skoves Økonomi er den eneste årlige statistik, der giver et samlet billede af økonomien i den private skovdrift.

Men tallene skal læses med forbehold.

Statistikken for 2024 bygger på indberetninger fra 58 skovejendomme. Det samlede indberettede areal er 32.942 hektar.

Det svarer til syv procent af Danmarks bevoksede private skovareal.

Den generelt lave dækning af det samlede private skovareal bør holdes in mente, når resultaterne læses, da det lille indberetningsgrundlag udgør en usikkerhed i forhold til generalisering.

Lodsejer Bo Skov Johansen og Rikke Kruse Nielsen, biolog og bæredygtighedsansvarlig hos Dansand, ved de nyplantede træer på det boringsnære areal. Bag dem ligger vandværksbygningen som er nærmeste nabo. Billedet er taget i slutningen af juni.

Lodsejer får gratis skov og sikrer det lokale drikkevand

En midtjysk kornmark er blevet til ny fredskov. Projektet beskytter boringen ved det lokale vandværk og forbedrer biodiversiteten. Virksomheden Dansand betaler etableringen – og lodsejeren får ny skov på sin jord.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Lodsejer Bo Skov Johansen sætter sig på hug mellem små nyplantede træer på sin mark ved Sdr. Vissing.

– De er sprunget ud, og de står fint, siger han og nærstuderer et blad på en lille eg.

– Ja, det ser godt ud. Træerne udvikler sig hurtigt lige nu, svarer Rikke Kruse

Nielsen, biolog og bæredygtighedsansvarlig hos Dansand.

For omtrent et år siden høstede en nabo-landmand korn på marken for sidste gang. Og her i foråret blev der plan-

tet træer på den 1,3 hektar store mark.

Det særlige er ikke selve skovrejsningen, men hvordan den er blevet til.

For den nye skov er etableret, uden at lodsejer Bo Skov Johansen har skullet bruge en eneste krone på projektet.

Virksomheden Dansand har betalt for hele etableringen af skoven

Hvordan det hænger sammen, kommer vi tilbage til.

– Det har været et rigtig godt projekt og et godt forløb, hvor alle parter har været glade. Vi har kun hørt positivt fra byen og borgerne. De er glade for, at der kommer mere bynær skov, siger Bo Skov Johansen.

Skoven beskytter boringen

Baggrunden for hele projektet skal findes hos det lokale vandværk i Sdr. Vissing. Her er Bo Skov Johansen næstformand.

Marken ligger klos op ad vandværkets boring. Der bliver årligt pumpet omkring 60.000 kubikmeter vand op om året. Derfor er det vigtigt, hvad der sker på jorden ovenover.

– Kommunen havde fokus på området, og i vandværket ville vi gerne have en frivillig og varig løsning omkring boringen. Samtidig gik jeg selv med tanker om skovrejsning. På den måde faldt tingene på plads, fortæller Bo Skov Johansen.

Ideen med at rejse skov begyndte med en tanke hos Bo Skov Johansen. Men det blev lynhurtigt konkret, da han ringede til Skovdyrkerne.

– Jeg tror knap nok, der gik en time, før en medarbejder fra Skovdyrkerne ringede tilbage og fortalte mig, at Dansand ledte efter arealer til lokal fredskov. Så satte vi os om bordet alle tre parter. Derfra gik det stærkt, siger Bo Skov Johansen.

Dækafrøderne gør arbejdet

Skovdyrkerne har stået for ansøgning,

Skovfoged Thomas Nygaard Kristensen fra Skovdyrkerne Midt har stået for plantevalg og etablering.

Skovrejsningen ved Sdr. Vissing

- Lodsejer er Bo Skov Johansen, Sivkær Gård
- Skovrejsningen er udført på 1,3 hektar tidligere kornmark, boringsnært ved Sdr. Vissing Vandværk. Vandværket Indvinder cirka 60.000 kubikmeter drikkevand om året.
- Virksomheden Dansand har betalt hele etableringen som lokal erstatningsskov. Arealet er pålagt fredskovspligt.
- Skovdyrkerne Midt har stået for plantevalg, myndighedsarbejde og etablering
- Plantet 29. maj. Der er blandt andet plantet spidsløn, rødeg, skovfyr, bævreasp og almindelig tørst. Fokus på biodiversitet og variation.
- Der anvendes dækafrøder som kløver, honningurt, kællingetand med flere. Dækafrøderne holder ukrudt nede og fastholder næringsstoffer.

projektering og selve etableringen. Det er skovfoged Thomas Nygaard Kristensen, Skovdyrkerne Midt, som har sammensat skoven.

Han bøjer sig ned og peger på de små grønne spirer, der pibler frem imellem mellem træerne.

Det er dækafrøder. De er en vigtig del af skovens etablering. Det er blandt andet kløver, stauderug honningurt, kællingetand, kornblomster og valmuer.

– Dækafrøderne kommer til at lukke af for græsser og ukrudt. De holder også på næringsstofferne i jordoverfladen, indtil træerne vokser op og selv får glæde af dem, forklarer Thomas Nygaard Kristensen.

Han fremhæver, at afgrøderne sparer den normale mekaniske rensning imellem rækkerne.

– Normalt skal vi køre flere gange mellem rækkerne de første år for at holde ukrudtet nede. Her skal kløveren og de andre dækafrøder klare arbejdet for os, siger skovfogeden.

Plantet med variation

Skoven er bynær, og der er tænkt på stor variation i artsvalget.

I skovbrynet rundt om skoven er der plantet buske og lyskrævende træer. Længere inde er der traditionelle skovarter som eg, bøg og nåletræer. Der er også etableret en afdeling med særligt fokus på biodiversitet.

– Vi har for eksempel plantet arten almindelig tørst. Den er vigtig fordi citronsommerfuglen lægger æg på netop den art. Vi har også bævreasp. Den vokser hurtigt og giver med tiden dødt ved til svampe og insekter, forklarer han.

Og så er der tænkt i farver.

– Spidsløn giver gule efterårsfarver, rødegene et rødtligt spil, og skovfyrren står grøn hele vinteren og giver skjul til råvildtet, siger Thomas Nygaard Kristensen.

Han tilføjer, at de mange forskellige →

Sådan så skovrejsningen ud i midten af august. Dækafgrøderne har for alvor fået fat.

→ arter og bevoksninger giver flere oplevelser, når man går gennem skoven. Man får fornemmelsen af en større skov, end arealet egentlig er.

Dansand betalte regningen

Nu tilbage til finanserne. For hvorfor betaler virksomheden Dansand for, at Bo Skov Johansen kan få skov på sin jord.

Svaret er, at for Dansand passer den nye skovrejsning ind i virksomhedens fokus på at plante ny skov.

Dansand har nemlig tilladelse til at indvinde kvartssand på et areal med tidligere fredskov. Ifølge den gældende aftale skal virksomheden som erstatning tilplante halvanden gange så stort et areal, der så skal pålægges fredskovspligt.

– Vi vil gerne engagere os lokalt og bidrage til natur og miljø omkring os. Når vi kan være med til at rejse skov i lokalområdet, giver det rigtig god mening, siger Rikke Kruse Nielsen, biolog og bæredygtighedsansvarlig hos Dansand.

Hun gør det klart, at skovrejsningen ved Sdr. Vissing er et godt match.

- Projektet beskytter drikkevand, og skoven får samtidig stor værdi for biodiversiteten. Vi håber også at byens borgere får meget glæde af skoven, fastslår hun.

Hun fortæller at Dansands rolle i projektet er fuldført, nu hvor skoven er etableret. Det er fortsat Bo skov Johansen, som har det fulde ejerskab over jorden og den nye skov.

Dansand er åben for nye projekter.

– Vi er løbende på udkig efter lignende projekter, hvor vi kan etablere ny fredskov i samarbejde med lodsejere, siger Rikke Kruse Nielsen.

Herlighed og fremtidssikring

Bo Skov Johansen glæder sig til at nyde skoven og se den vokse op. For ham handler det om mere end træer.

– Jeg glæder mig til, at man kan gå tur herude med børn, børnebørn og med hunden. Det er en god tanke, at jeg med min lille skov er med til at passe på fremtidens drikkevand, siger han.

- For med fredskovspligt på arealet, så står her jo også skov om 100 år, lyder det fra Bo Skov Johansen.

Nu samles ejendomme i en kategori

Ejere af mindre landbrug, skove og naturarealer har risikeret skattestigning, hvis myndighederne flyttede deres ejendom over i kategorien ejerbolig. Men nu samler regeringen landbrug, skov og natur i én kategori for at lempe beskatningen.

Af Jens Mathiasen

De meget omtalte ejendoms-kategoriseringer bliver nu ændret.

Fra 1. januar 2027 samles landbrug, skov og natur i én skattemæssig ejendoms-kategori.

Det betyder, at naturejendomme i landzone fremover skal beskattes efter de samme lempelige regler som landbrugs- og skovejendomme.

Ændringen skal blandt andet forhindre, at ejere af mindre landbrug og ejendomme med store naturarealer bliver kategoriseret som ejerboliger og får en markant højere ejendomsskat.

Det skriver Skatte- og Vækstministeriet i en pressemeddelelse.

Tidligere var der lagt op til, at hvis produktionen var for lille, kunne ejendommen miste sin status som land-

brugs- eller skovejendom. I stedet kunne myndighederne kategorisere den som ejerbolig. Det kunne udløse en langt højere ejendomsskat.

Natur skal ikke udløse højere skat

De nye regler skal gøre op med kravet om egentlig produktion.

Fremover skal myndighederne behandle naturarealer, vådområder, brakjord og ekstensivt drevet jord på samme måde som almindelig landbrugsjord og skov.

- Ejere skal derfor ikke risikere en højere skat, fordi han eller hun tager jord ud af produktion og bruger den til natur, fastslår ministeriet.

Naturejendomme i landzone skal samtidig betale skat efter de samme lempelige regler som landbrugs- og skovejendomme.

– Vi skal ikke brandbeskatte danskere, som bor på naturgrunde i landzoner, siger skatte- og vækstminister Jakob Engel-Schmidt.

Ministeriet vurderer, at omkring 13.000 ejendomme vil flytte over i den nye kategori.

De nye regler gælder fra 2027

Reglerne får virkning fra 1. januar 2027. Ejerne skal betale skat efter den nye kategori fra 2028.

Ejere, som står til at skifte kategori, kan vælge at beholde deres nuværende kategori, indtil de sælger ejendommen.

De kan også bede Skatteforvaltningen om et bindende svar, før de ændrer ejendommen. Det kan for eksempel være relevant, hvis ejeren vil sælge jord fra, omlægge landbrugsjord til natur eller ændre driften.

Regeringen har udarbejdet lovforslaget i samarbejde med en følge-gruppe bestående af Landbrug & Fødevarer, Frie Bønder – Levende Land, Landdistrikternes Fællesråd, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening og Dansk Ejendomsmæglerforening.

Landmand med hård kritik af allemandsret

Nordjysk landmand vil lukke sin kommende skov mest muligt af for gæster, hvis regeringen indfører allemandsret i Danmark. Dansk Skovforening advarer om, at usikkerheden kan bremse trepartens mål om 250.000 hektar ny skov.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Regeringens planer om en dansk allemandsret får nu en nordjysk landmand til at varsle konsekvenser.

– Hvis allemandsretten bliver gennemført, så vil jeg gøre det så uattraktivt som muligt at komme ind i min nye skov. Ingen stier – og vi holder så vidt muligt skoven lukket, siger den nordjyske landmand Jens Hovalt Bertelsen, planteavler og kyllingeproducent vest for Brønderslev.

Han er ellers netop nu i gang med det, som politikerne ønsker sig, nemlig at rejse skov.

Til næste forår tilplanter han 5-6 hektar BNBO-arealer og nogle besværlige småmarker. Den kommende skov kommer til at bestå af lærk, sitkagran og løvtræ. Målet er at skabe gode vilkår for vildt og natur.

Men regeringens udmelding om en allemandsretskommission, der skal bane vej for udvidet adgang til privat natur, møder hård kritik fra landmanden.

– Det er den der mærkelige tankegang, hvor man vil have det hele, men uden at betale for det. Det er simpelt hen for dumt og forkert at gøre. Og det er helt unødvendigt, siger Jens Hovalt Bertelsen til Skovdyrkeren.

Han peger på, at der allerede er adgang på veje og stier i private skove i dag.

– Men i vores område bliver den adgang jo ikke engang brugt. Så hvorfor overhovedet udvide adgangen, spørger han.

Hvis allemandsretten indføres i Danmark vil det få store konsekvenser for privat skovrejsning, vurderer han.

– Det vil afholde mange af mine landmandskolleger fra at rejse skov. Hvis man indfører allemandsret, vil det derfor

Allemandsret og adgangsregler

- I dag må alle færdes i private danske skove på veje og stier fra klokken 6 til solnedgang
- Regeringen har i regeringsgrundlaget varslet en allemandsretskommission, der skal foreslå vilkår for en dansk allemandsret med videst mulig adgang til naturen
- I Sverige giver allemandsretten ret til at færdes næsten overalt i naturen, også på privat jord – og blandt andet overnatte i skovene
- Sverige har 28 millioner hektar skov til 10,5 millioner indbyggere. Danmark har cirka 650.000 hektar skov til seks millioner mennesker
- To tredjedele af skovejerne i Dansk Skovforenings medlemsundersøgelse svarer, at udvidet adgang vil mindske deres lyst til at rejse ny skov

De nuværende adgangsregler giver adgang til private skove på veje og stier fra klokken 6 til solnedgang. En allemandsret vil udvide adgangen markant. Arkivfoto

Danskerne er flittige skovgæster med omkring 90 millioner skovbesøg om året. Undersøgelser viser samtidig stor tilfredshed med de nuværende muligheder for at færdes i naturen. Arkivfoto

også blive langt sværere at nå trepartens mål om 250.000 hektar ny skov, siger han.

Kommission på vej

Baggrunden er regeringsgrundlaget fra i sommer. Her har regeringen skrevet en dansk allemandsret ind og vil nedsætte en allemandsretskommission.

Kommissionen skal ifølge regeringsgrundlaget foreslå konkrete vilkår for en dansk allemandsret, der sikrer videst mulig adgang til naturen. Målet er ifølge regeringen at give flere danskere bedre naturoplevelser og mindske uligheden i adgangen til naturen.

Men udmeldingen rammer direkte ind i et andet af regeringens store projekter, nemlig skovrejsningen.

Den grønne trepart har sat som mål, at der skal rejses 250.000 hektar ny skov frem mod 2045. En stor del af den skov skal rejses af private lodsejere – og den bliver kun til noget, hvis lodsejerne har lyst til at gå i gang.

Projekter trækkes tilbage

Skovdyrkerne er bekendt med lodsejere, som vælger at pause deres skovrejsningsprojekt på grund af frygten for at allemandsret indføres.

Også hos Dansk Skovforening vækker udviklingen bekymring.

– I Dansk Skovforening har vi allerede oplevet det første skovrejsningsprojekt, som er blevet trukket tilbage med henvisning til allemandsretskommissionen og den uklarhed om adgangsreglerne, den vil medføre, skriver direktør Anders Frandsen i et debatindlæg i Altinget.

Han advarer om, at kommissionen vil skabe tvivl om rammevilkårene for at rejse og eje skov – og at den dermed risikerer at bremse skovrejsningen i den grønne trepart.

Foreningens egen medlemsundersøgelse fra februar underbygger billedet: To tredjedele af skovejere svarer, at udvidet adgang vil reducere deres lyst til at rejse ny skov eller udvide eksisterende skov. 85 procent vurderer, at øget adgang vil have negative konsekvenser.

Ni ud af ti peger især på et mere stressende liv for vildtet.

Sådan er reglerne i dag

I dag må alle færdes i de private danske skove på veje og stier fra klokken 6 om morgenen til solnedgang.

Og det benytter danskerne sig af. Der er omkring 90 millioner skovbesøg i Danmark hvert år, og ifølge en undersøgelse fra Norstat for Dansk Skovforening er 85 procent af danskerne tilfredse eller meget tilfredse med deres muligheder for at færdes i naturen.

En dansk allemandsret vil hente inspiration i Sverige og Norge. I Sverige giver allemandsretten ret til at færdes næsten overalt i naturen – også på privat jord – og blandt andet overnatte i skovene.

Men de geografiske forskelle er store: Sverige har 28 millioner hektar skov til 10,5 millioner indbyggere. Danmark har cirka 650.000 hektar skov til seks millioner mennesker – og skoven ligger spredt i mange små arealer. Samtidig er ejerforholdene anderledes herhjemme: Private ejer 74 procent af den danske natur.

Savværk lukker for ikke-certificeret træ

Fra 1. januar køber Norlund savværk kun certificeret råtræ. Det er første gang, et dansk savværk lukker døren helt for ikke-certificeret træ. Skovdyrkerne opfordrer skovejere til at få deres ejendomme certificeret.

Tekst: Jens Mathiasen

Om kort tid er det helt slut med ikke-certificeret træ til Norlund savværk i Himmerland.

Det fortæller savværkets direktør Jørgen Sølvsten Skriver.

– Fra 1. januar køber vi kun PEFC-certificeret råtræ. Det gør vi blandt andet for at forenkle vores produktion. Med stoppet sikrer vi, at alle de varer, vi har på hylderne, er skåret af certificeret træ, siger han.

Savværket er Danmarks største konstruktionssavværk indenfor nåletræ. Det er samtidig en stor aftager af det nåletræ, som Skovdyrkerne afsætter for sine medlemmer.

Kun certificeret træ

Stoppet kommer efter flere år, hvor savværket har betalt et tillæg for at tiltrække certificeret træ.

– De senere år har vi betalt 50 kroner ekstra pr. kubikmeter for at tilskynde til PEFC-certificering. Men målet har hele tiden været, at vi på et tidspunkt kun modtager certificeret træ. Det sker så fra 1. januar 2027, siger Jørgen Sølvsten Skriver.

Han gør det klart, at industrien efterspørger PEFC-certificeret træ, og det vil

kun øges fremover.

Faktisk er mange skovejere allerede i mål.

– Af vores samlede indkøb af råtræ er omkring 95 procent PEFC-certificeret. Så allerede i dag er det kun en mindre del, som ikke er certificeret, siger direktøren.

Krav fra kunderne

Årsagen til stoppet skal findes hos savværkets kunder.

– Vores kunder efter spørger certificeret træ. Det mærker vi helt tydeligt. Det er den vej, hele markedet bevæger sig. Biodiversitet, ansvarlighed og bæredygtighed skal dokumenteres, siger Jørgen Sølvsten Skriver.

– For at imødekomme efterspørgslen vælger vi så at trække strengen i sandet nu. Efter nytår er det meget enkelt. Alt vores indkøbte træ er certificeret – og dermed kan vi tilbyde vores kunder, at hele sortimentet er skåret af certificeret træ, lyder det.

Han forudser at flere savværker følger efter.

– Vi er de første, der gennemfører det fulde stop for ikke-certificeret træ. Men jeg vurderer, at vi kommer til at se langt flere savværker tage samme skridt fremover, siger direktøren.

Efterspørgslen efter certificeret nåletræ vokser. Norlund savværk lukker som det første danske savværk helt for ucertificeret træ fra nytår.

Jørgen Sølvsten Skriver er administrerende direktør på Norlund savværk.

Jens Julius Larsen er certificeringsansvarlig hos Skovdyrkerne. Han opfordrer medlemmer til at benytte Skovdyrkernes mulighed for gruppecertificering.

Bliv certificeret

Hos Skovdyrkerne kommer Norlunds ud-melding ikke som en stor overraskelse.

Certificeringsansvarlig Jens Julius Larsen forklarer at efterspørgslen efter certificeret træ er vokset støt i flere år.

– I Skovdyrkerne har vi talt om certifi-cering i adskillige år. Norlunds beslutning er en forlængelse af den vej, som vinden har blæst de seneste mange år. Vi må bare sige, at certificering er kommet for at bli-ve. Uden certificering bliver det mere og mere vanskeligt at afsætte råtræ, siger Jens Julius Larsen.

Opfordrer til certificering

Han opfordrer derfor skovejere uden cer-tificering til at få det klaret og fremhæver Skovdyrkernes gruppecertificering.

Skovdyrkerne har været godkendt som paraplyorganisation under PEFC siden 2007 og tilbyder gruppecertificering un-der både PEFC og FSC.

Fordelene er blandt andet, at ejen-dommene deles om omkostningerne til audits og administration. Samtidig står Skovdyrkerne for hovedparten af arbej-det.

– I gruppeordningen er skovejere ofte medlem af deres lokalforening. Det er skovfogederne hér, der laver skovkort, ud-arbejder registreringer og sikrer den nød-

vendige dokumentation.

– Mange af registreringerne udarbejdes i vores it-systemer. Hvis Skovdyrkerne står for vedligeholdelse af registreringerne på ejendommen, er ejerens årlige papirarbej-de minimalt – og prisen er en helt anden, end hvis man som skovejere skulle certifice-res alene, siger Jens Julius Larsen.

Krav

Som certificeret skovejendom forpligter skovejeren sig til at drive sin skovejendom efter certificerings-standardens krav. Her-under enten kravene i PEFC-standarden eller i FSC-standarden.

– Det handler blandt andet om at ud-lægge biodiversitetsarealer, sikre dødt ved og hjemmehørende træarter, bekæmpe invasive arter og udvise publikumshensyn. For de fleste veldrevne ejendomme ligger kravene meget tæt på den måde, skoven allerede drives på i dag. Men forskellen er, at vi med certificeringen kan dokumente-re arbejdet, siger Jens Julius Larsen.

Medlemmer, som ønsker at blive cer-tificeret – eller som ønsker skovninger gennemført inden årsskiftet er velkomne til at henvende sig til deres lokale skov-foged. Skovfogeden vil være behjælpelig med yderligere information om mulighe-derne for certificering.

Professor: Vigtigt at bevare skovejernes frihed

Ny svensk lovgivning giver skovejere mere frihed efter årtier med stigende statslig styring. Göran Örlander, der har lavet anbefalingerne forud for den nye lovgivning, opfordrer Danmark til at undgå, at detailstyringen når lige så vidt som i Sverige.

Af Jens Mathiasen

Göran Örlander sendte klare budskaber afsted, da han før sommerferien holdt foredrag for en gruppe af Skovdyrkeres ledelse.

Specielt budskabet om skovejernes frihed blev fremhævet.

– I skal passe på, at I ikke ender som i Sverige, hvor staten gennem årene har taget mere og mere af selvbestemmelsen fra skovejerne. Det forsøger vi at rette op på nu. Skovejerne skal have reel magt over deres egne skove, siger Göran Örlander, der er svensk professor emeritus.

Han er manden bag den svenske skovudredning. Det er en række anbefalinger, som ligger til grund for ny lovgivning, der netop er vedtaget i Riksdagen.

Den nye lovgivning gør op med mange års stram statslig styring af de private skove i Sverige. Nu skal reglerne være klarere, og staten skal blande sig mindre.

Baggrunden er enkel. Skovene skal i dag levere meget mere end træ.

– Skovene skal også levere klima-effekt, biodiversitet, naturhensyn, rekreation og grundvand. Derfor bliver det afgørende, at lovgivningen ikke flytter beslutningerne væk fra dem, der ejer, dyrker og kender skoven, siger Göran Örlander.

Reglerne voksede over hovedet

Den svenske skovpolitik byggede oprindeligt på princippet frihed under ansvar: Skovejeren bestemmer over sin skov – men skal tage hensyn.

Den model har grundlæggende virket godt, vurderer Göran Örlander.

– Man skal ikke lægge mere magt hos myndighederne, end man er nødt til.

Göran Örlander holdt for nylig foredrag. Foto: Peder Gregersen.

Skovejerne skal have lov at bestemme så meget som muligt, siger han.

Men med årene er der lagt regel ovenpå regel. Artsbeskyttelse, EU-krav og klimahensyn har gjort det svært for svenske skovejere at vide, hvad de må – og hvornår.

– Det retter den nye lov forhåbentligt op på ved at øge graden af frihed for den enkelte skovej, siger han.

Pas på med tilskuddene

På samme måde er han også modstander af at lade tilskud styre for meget.

– Jeg er klar over, at Danmark er et landbrugsland, hvor ny skov ofte skal plantes på tidligere marker. Derfor kan tilskud være nødvendige. Men de må ikke tage overhånd, råder han.

– Jeg vil anbefale så lidt tilskud som muligt. Skovejeren skal plante, pleje og investere, fordi driften giver mening på ejendommen – ikke fordi en støtteordning dikterer det, lyder det.

Staten skal betale

Det mest betændte spørgsmål i Sverige handler om erstatning.

Svenske skovejere har i flere sager om artsbeskyttelse fået forbud mod skovning og renaftdrift – uden at få en krone for det. Det har skabt stor vrede.

– Det er blevet opfattet som ekstremt urimeligt. Hvis staten beslutter, at man ikke må skove dele af sin skov, så skal der følge erstatning med. Det kommer der forhåbentligt nu den nye lovgivning, siger Göran Örlander.

Spørgsmålet er lige så aktuelt i Danmark, hvor politikerne ønsker mere urørt skov og natur på privat jord.

Her er anbefalingen klar fra Göran Örlander. Hvis samfundet stopper driften, må samfundet betale.

Produktionen må ikke glemmes

I Sverige skal produktion og naturhensyn officielt veje lige tungt. Men i praksis bliver der holdt langt mere øje med naturen end med produktionen, påpeger Göran Örlander.

Han genkender billedet fra Danmark, hvor klima og biodiversitet fylder meget i debatten, mens træproduktionen glider i baggrunden.

Det er en farlig kurs, mener han. For skoven leverer kun klimaeffekt på halv kraft uden den aktive drift.

– Skoven er en del af løsningen på klimaspørgsmålet. Men skoven skal vokse og dyrkes aktivt, hvis man skal opnå

den optimale klimaeffekt, siger Göran Örlander.

Han advarer samtidig mod at tro, at natur og klima altid trækker samme vej.

– Der er ikke lighedstegn mellem gode naturhensyn og at løse klimaudfordringerne. De to kan nogle gange stå i modsætning til hinanden, siger han.

Håndfaste råd

I stedet for stram detailstyring er professoren langt mere tilhænger af at uddanne skovejere og sikre, at de har adgang til solid faglig viden.

– Hvis skovene skal kunne klare tørke, stormskader og skadedyr, så har skovejere brug for viden og praktisk rådgivning. Hvordan producerer man træ, hvordan forynger man skoven, og hvordan dyrker man den bedst? Det er der behov for, mener han

– Men der er ikke behov flere faste regler, fortsætter han.

Selvom Danmark er et lille skovbrugsland i forhold til Sverige, er der alligevel ros.

– I er dygtige til at dyrke skov i Danmark. I har en tradition, som I skal bevare. Derfor er det også vigtigt, at I fastholder jeres gode forskning, uddannelse og jeres praktiske viden. Det er nødvendigt for at fastholde erhvervet på et højt niveau, siger han.

Den svenske skovudredning

- Göran Örlander er professor emeritus og har stået i spidsen for den svenske regerings skovpolitiske udredning.
- Udredningen består af to betænkninger: delbetænkningen »Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk« fra december 2024 om regler, erstatning og retssikkerhed – og slutbetænkningen »En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk«, der gør status over svensk skovpolitik siden 1993.
- Samfundsøkonomien er et hovedargument: En million kubikmeter er cirka en procent af den svenske hugst. Det svarer til omkring 45 milliarder svenske kroner i samfundsøkonomisk nutidsværdi. 20 procent højere tilvækst vurderes at kunne give 45.000 nye job.
- Riksdagen vedtog 16. juni 2026 den første lovpakke på baggrund af udredningen: Skovejere får ret til erstatning, når artsbeskyttelse stopper driften, klarere regler for samråd, loft over ejerens udgifter til artsundersøgelser og en ny klagevej.
- Lovændringerne træder i kraft 1. januar 2027. Både landbrugsorganisationen LRF og Skogsindustrierna bakker op.

Sverige er et af Europas største skovbrugslande, og nåletræ dominerer produktionen. Nu får de svenske skovejere mere frihed til selv at bestemme over driften.

Foreninger går sammen om stor fliskontrakt

Skovdyrkerne Syd og Vestjylland har i fællesskab vundet en treårig kontrakt på levering af flis. Det er den største kontrakt i Skovdyrkerne Syds historie.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Skovdyrkerne Syd og Skovdyrkerne Vestjylland har i fællesskab vundet en kontrakt på levering af flis til virksomheden IFF i Grindsted.

Kontrakten løber over tre år. Det er den største fliskontrakt i Skovdyrkerne Syds historie.

– Vi taler om en kontrakt, der er meget større end, vi normalt håndterer i foreningerne. Det har kunnet lade sig gøre, fordi vi arbejder sammen, siger Kristian A. Larsen, skovrider i Skovdyrkerne Syd.

I Skovdyrkerne Vestjylland glæder skovrider Thomas Holm Pedersen sig over samarbejdet.

– Det her viser styrken ved samarbejde på tværs af foreningerne. Når vi arbejder sammen, kan vi levere på niveau med de allerstørste aktører i markedet – og vi kan prioritere afviklingen af medlemmernes flis på en langt mere smidig måde, siger Thomas Holm Pedersen.

– Vi er meget tilfredse med, at kunsten tror på os og har valgt Skovdyrkerne, fortsætter han.

Det er første gang, at foreningerne nu er direkte leverandør af flis til fabrikken.

Flis året rundt

Virksomheden IFF producerer ingredienser og emulgatorer til fødevarerindustrien.

Fabrikken bruger flisen til procesvarme – ikke almindelig fjernvarme. Derfor skal der fyres hele året rundt.

– Det gør det meget interessant, når vi samtidig er i en situation, hvor mange af varmeværkerne forkorter sæsonen

på grund af varmepumper, siger Kristian A. Larsen.

Han peger på, at det er et af få værker med denne attraktive leveringsprofil.

Leverer på skift hver 14. dag

Leverancerne startede op 10. august og kører derefter hele året i de kommende tre år.

FAKTA

- Skovdyrkerne Syd og Skovdyrkerne Vestjylland har i fællesskab vundet kontrakten hos IFF i Grindsted.
- Fabrikken bruger flisen til procesvarme og aftager derfor flis hele året rundt.
- Kontrakten er den største i Skovdyrkerne Syds historie.
- Leverancerne startede 10. august.
- Flisen er SBP-certificeret efter den nye SBP 2.0-standard og kommer udelukkende fra lokale danske skove.

Internt deler Skovdyrkerne Syd og Vestjylland leveringsperioderne mellem sig.

– Vi bytter i 14-dages-perioder, så den ene gang er det os, og den anden gang er det Vestjylland. På den måde får hver forening en så lang periode som muligt at levere i. Det er passende af hensyn til planlægning og koordineringen med vognmænd, siger Kristian A. Larsen.

Fabrikkens store forbrug af flis stiller krav til logistikken hele vejen ud i skoven.

– Det siger lidt om mængderne, at kranen, der løfter flisen op i magasinerne har kapacitet til at holde en af de store Albach-flishuggere beskæftiget konstant dag efter dag, siger han.

– Der skal bare fuld gas på leveringen. Det stiller krav til vores logistik, siger Kristian A. Larsen.

Certificeringen var adgangsbilletten

Kontrakten stiller også skrappe krav til dokumentation og bæredygtighed. Flisen skal være SBP-certificeret.

Skovdyrkerne implementerede sidste år den nye, skærpede SBP 2.0-standard.

– Hvis ikke det var gjort, så havde det her ikke været muligt, fastslår Kristian A. Larsen.

Samtidig erkender skovrideren, at dokumentationsarbejdet fylder i hverdagen.

– Vi kan synes, det er træls, at der er så mange ting, vi skal huske at skrive ned. Men det ændrer ikke på, at det er nødvendigt for at være en seriøs og professionel aktør i flismarkedet i dag. Det er bare et nødvendigt arbejde, der skal

A large pile of light-colored wood chips or mulch is shown, with a dark-colored truck partially visible on the right side. The wood chips are piled high, reaching up to the top of the frame. The truck's side panel and rear wheel are visible. The background is a plain, light-colored wall.

gøres, siger Kristian A. Larsen.

Vigtig for skovejerne

Kontrakten er vigtig for begge foreninger – men også for skovejerne.

Flisafsætningen er nemlig afgørende for, at der er rentabilitet i mange af projekterne ude i medlemmernes skove overhovedet.

– Hvis ikke vi havde flisafsætning, ville en stor andel af vores projekter ikke kunne blive lavet. Det har økonomisk betydning for foreningen, men det har i høj grad også betydning for medlemmerne, siger han.

- Uden afsætning af flis ville færre tyndinger være rentable. Det ville betyde lavere aktivitet i skovene – med konsekvenser for både skovejernes økonomi, naturplejen og skovsundheden, påpeger han.

I den forbindelse nævner han også de mange kommende skovrejsninger.

– Skovrejsningerne tager fart i de her år. De første indgreb i en skovrejsning er netop flistyndinger. Der kommer en pulje af nye skove fremover, som vi gerne vil pleje for vores skovdyrkermedlemmer. Det kræver, at vi har aftaler omkring flisen, siger Kristian A. Larsen.

Flisen kommer fra tyndinger og skovprojekter hos foreningernes medlemmer. Arkivfoto